

Toets Flora- en faunawet & EHS Dribergsestraatweg 50, Doorn

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
Natuurwetgeving en -beleid*

- definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
Protestantse Stichting Hydepark

Colofon

Titel Toets Flora- en faunawet & EHS Driebergsestraatweg 50, Doorn

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 13-091A

Status definitief

Datum 27 november 2013

Auteur(s) J.G. Lindenholtz & drs. F. Samsen

Eindredactie Ir. A.B. Goutbeek

Veldonderzoek J.G. Lindenholtz en M. Wallink

Opdrachtgever Protestantse Stichting Hydepark

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Lindenholtz, J.G. en F. Samsen (2013). Toets Flora- en faunawet & EHS Driebergsestraatweg 50, Doorn. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapportnummer 13-091A. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Huidige situatie ontwikkelingen	5
1.3	Algemene opzet	7
2	Flora- en faunawet	8
2.1.	Juridisch kader.....	8
2.2.	Onderzoeksmethode	8
2.3.	Flora	9
2.4.	Vleermuizen	9
2.5.	Grondgebonden zoogdieren	12
2.6.	Broedvogels.....	12
2.7.	Reptielen	13
2.8.	Overige soortgroepen	14
2.9.	Conclusies.....	14
3	Ecologische hoofdstructuur	15
3.1	EHS-beleid in Utrecht	15
3.2	Landgoed Hydepark en EHS.....	15
3.3	Keuze instrument	16
3.4	Plussen en minnen	18
3.5	Externe werking	23
3.6	Conclusie	24
3.7	Overige groene visies en nota's.....	25
4	Geraadpleegde bronnen.....	27

Bijlagen

1. Samenvatting Flora- en faunawet
2. Vleermuizenonderzoek
3. Functies binnen bestemming 'Maatschappelijk'

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van Protestantse Stichting Hydepark heeft EcoGroen Advies BV een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en het EHS-beleid uitgevoerd voor gewenste ontwikkelingen op landgoed Hydepark, tussen Driebergen en Doorn. De ontwikkelingen betreffen realisatie van een nieuw conferentiecentrum op de plek van het huidige Hoofdgebouw, sloop en nieuwbouw op de plek van het Roosevelthuis en realisatie van P2 (en toegangsweg).

De gevolgen voor aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de EHS. Het onderzoek is gebaseerd op vijf veldonderzoeken in 2013 (conform protocol) en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. Drie locaties zijn onderzocht: het hoofdgebouw, het Roosevelthuis en de locatie waar de nieuwe parkeervoorziening wordt gerealiseerd.

Beschermde soorten

- In het hoofdgebouw zijn vaste verblijfplaatsen aanwezig van de strikt beschermde gewone dwergvleermuis aangetroffen. Vooruitlopend op de ontheffingsaanvraag zijn enkele generieke voorwaarden in het onderzoek beschreven die algemeen toegepast worden bij het verstoren en verwijderen van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen. Specifieke plangerichte maatregelen worden bij de ontheffingsaanvraag verder uitgewerkt.
- In en (in het bos) direct rondom het Roosevelthuis zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Deze worden hier, op basis van de bouw (plaatmateriaal) ook niet verwacht: het pand is ongeschikt voor vleermuizen. Op de locatie voor de parkeervoorziening staan geen bomen met holten, geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Geconcludeerd wordt dat hier geen verblijfplaatsen aanwezig zijn en sloop dan ook – voor wat betreft vleermuizen – zonder verdere beperkingen kan worden uitgevoerd;
- Vaste verblijfplaatsen van andere zwaar beschermde zoogdieren (zoals das, boommarter en eekhoorn) zijn niet binnen de invloedssfeer van de activiteiten aangetoond of te verwachten. Wel zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten;
- In de groenstructuren rondom de activiteiten zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels als vink, houtduif, tjiftjaf, roodborst, zanglijster, boomklever, winterkoning en merel aangetroffen of te verwachten;
- Het onderzochte gebied direct rondom het hoofdgebouw herbergt geen geschikt leefgebied voor reptielen. Uit de omgeving zijn wel de strikt beschermde reptielen hazelworm en ringslang bekend. Niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat hazelworm tijdens de werkzaamheden geen gebruik zal gaan maken van opgeslagen bouwmaterialen als schuilmogelijkheid;
- In het onderzoeksgebied is overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibieën. Strikt beschermde amfibieën worden niet verwacht;
- Binnen de invloedssfeer van de activiteiten zijn geen beschermde flora, vissen, ongewervelden en weekdieren aangetoond of te verwachten.

Beschermde gebieden

- Landgoed Hydepark ligt geheel binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Bepaald is of de wezenlijke en kenmerkende waarden van de EHS door realisatie van de plannen wordt aangetast.
- De ontwikkelingen kunnen niet worden aangemerkt als zijnde “een kleine ontwikkeling aan bestaande gebouwen”. Daartoe zijn verschuivingen in bebouwd oppervlak te groot.
- Er is ook geen aanleiding voor herbegrenzen van de EHS of toepassing van de saldobenadering. De gebouwen maken integraal onderdeel uit van het landgoed, en het landgoed is in zijn geheel onderdeel van de EHS. In de huidige situatie zijn beide gebouwen (en parkeervoorzieningen en

infrastructuur) niet geëxclaveerd. De voorgenomen ontwikkeling geeft geen aanleiding om de gebouwen nu wel te exclaveren. Aangezien de nieuwe parkeervoorziening in het huidige bestemmingsplan is toegestaan, is derhalve geen bestemmingswijziging nodig. Realisatie van de parkeervoorziening geeft eveneens geen aanleiding voor exclaveren. Noch herbegrenzen noch saldobenadering is in dit geval aan de orde.

- Op basis van het onderzoek wordt geconcludeerd dat er wel sprake is van een ontwikkeling in de EHS, waarvoor nadere afwegingen of maatregelen nodig zijn. Er is sprake van verschuiving van bebouwd oppervlak (footprint). Door toepassing van rood-voor-rood neemt het bebouwd oppervlak niet toe. Een gering deel van de EHS wordt (half)verhard voor parkeren, ruimte voor tuin en parkeren bij het Roosevelthuis nemen af. Per saldo treed (nagenoeg) geen verlies van oppervlak van EHS op. De bestemmingswijziging en functieverandering zijn van invloed op de EHS en leiden mogelijk tot (gering) extra negatief effect.
- Het eventuele negatieve effect kan met voor natuur positieve ingrepen (plussen) worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van de EHS. De belangrijkste plussen zijn te behalen door het opstellen en (doen) uitvoeren van een beheerplan, waarmee kansen voor natuur fors worden vergroot.

Conclusies en aanbevelingen

- Voor verstoren van vleermuizen en vernielen van verblijfplaatsen van vleermuizen (in het hoofdgebouw) is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Tevens dienen maatregelen getroffen te worden die voorkomen dat exemplaren bij de sloop verstoord of gedood worden;
- Om te voorkomen dat reptielen tijdens de werkzaamheden opgeslagen bouwmaterialen als schuilplaats gaan gebruiken, zijn enkele maatregelen nodig. Denk daarbij aan het plaatsen van reptielenschermen om het werkgebied en het plaatsen van de bouwmaterialen op het grasperceel;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of door te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedsfeer van de activiteiten. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Mogelijk verdwijnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht. Wel geldt ook ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht.
- Door toepassing van plussen en minnen is er geen sprake van significante aantasting van de EHS. Op het landgoed zelf zijn voor plusmaatregelen ruim voldoende mogelijkheden aanwezig. De belangrijkste is het opstellen van en (doen) uitvoeren van een meer op natuur gericht beheerplan.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

In opdracht van Protestantse Stichting Hydepark heeft EcoGroen Advies een Flora- en faunawet onderzoek en een EHS-toets uitgevoerd voor de geplande sloop en nieuwbouw op het landgoed Hydepark. Het betreft sloop en nieuwbouw van het hoofdgebouw en het Roosevelthuis en de realisatie van een tweede (overloop) parkeerplaats (P2).

De Flora- en faunawet en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS¹. Daarnaast is gekeken of de voorgenomen ontwikkeling past binnen andere groene visies of nota's zoals weergegeven in het offerteverszoek. Uitgangspunt hierbij is dat hierbij de beoordeling gemaakt wordt op basis van ecologie, natuur en landschap.

Deze rapportage beschrijft de bevindingen van bovengenoemde analyse en toetsing en geeft zo concreet mogelijke adviezen voor het vervolg. Het is nadrukkelijk geen werkprotocol: daarvoor zijn de plannen nog onvoldoende concreet en dient door de opdrachtgever nog een aantal keuzen te worden gemaakt. Er kan bijvoorbeeld nog niet aangegeven worden op welke wijze het gebouw ongeschikt gemaakt wordt voor vleermuizen en of, waar en hoeveel vleermuiskasten opgehangen of ingebouwd kunnen worden.

1.2 HUIDIGE SITUATIE ONTWIKKELINGEN

Landgoed Hydepark

Het conferentiecentrum Hydepark ligt op het landgoed Hydepark in het Zeisterbosch, tussen Driebergen en Doorn. Dit landgoed bestaat uit het Hoofdgebouw of conferentiecentrum met verder hoofdzakelijk bos, grasland en direct om het hoofdgebouw gazon (figuur 1). Verder liggen op het landgoed nog diverse andere gebouwen (oude boerderij met stallen, orangerie) waaronder in het noorden het Roosevelthuis. Op het landgoed is beperkt oppervlaktewater aanwezig, namelijk in de vorm van een vijver nabij de ingang aan de zuidzijde en een droogvallende spreng nabij het Roosevelthuis die doorloopt tot in de graslanden van het landgoed.

Voorgenomen ontwikkelingen

De voorgenomen ontwikkelingen betreffen realisatie van een nieuw conferentiecentrum op de plek van het huidige Hoofdgebouw, sloop en nieuwbouw op de plek van het Roosevelthuis en realisatie van P2 (en toegangsweg). Het gezamenlijke bebouwde oppervlak (voetprint) blijft gelijk.

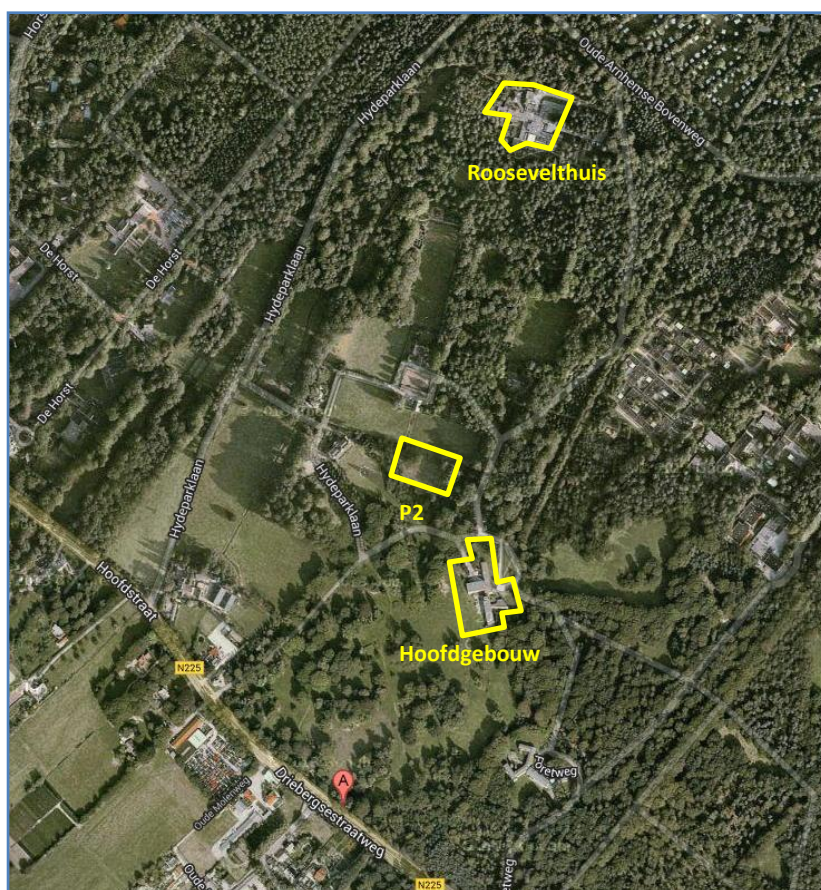
Voor de ontwikkelingen is een bestemmingsplanwijziging nodig. Het (toegestaan) verharde oppervlak van het Hoofdgebouw wordt vergroot van 1.138 m² naar maximaal 2.750 m². Het aantal bouwlagen blijft gelijk. De bestemming wijzigt van een maatschappelijke bestemming, nader bestemd als

¹ Onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet maakt geen onderdeel uit van voorliggend onderzoek.

‘Verzorgingstehuis’ naar de bestemming Maatschappelijk, nader bestemd als ‘Conferentiecentrum en Zorg- en vakantiehuis’. De voetprint wordt weliswaar groter dan de huidige voetprint, maar blijft ruim binnen de invloedssfeer van het huidige gebouw.

De voetprint van het nieuwe Roosevelthuis wordt aanzienlijk kleiner dan de huidige voetprint: het oppervlak neemt af van 3.515 m² naar (minimaal 1.900 m² en) maximaal 2.100 m², afhankelijk van de definitieve voetprint van het Hoofdgebouw. Het aantal toegestane bouwlagen blijft gelijk. De bestemming wijzigt van een maatschappelijke bestemming, nader bestemd als ‘Vakantiehuis’ naar een nog niet nader uitgewerkte bestemming Maatschappelijk. Een lijst met functies die passen binnen deze bestemming is opgenomen in bijlage 3. De locatie wordt mogelijk verkocht of verhuurd. Tuin en parkeerterruimte nemen (afhankelijk van de definitieve functie) eveneens af.

Door de clustering van functies in het hoofdgebouw zal het meer bezoekers aantrekken. Daarom wordt een nieuwe parkeerplaats aangelegd (P2), die alleen de functie heeft als overloop parkeerplaats. Deze wordt wel verhard, maar waarschijnlijk met halfverharding of grasbetontegels, zodat het uiterlijk en de afwatering gelijk blijven. In het geldende bestemmingsplan Buitengebied Doorn 2011 geldt voor het hele landgoed Hydepark de dubbelbestemming "Waarde - Landgoed en buitenplaats". Binnen deze dubbelbestemming is het met recht toegestaan parkeervoorzieningen aan te leggen, ook binnen de bestemming "Natuur". Daarom is aanpassing van het bestemmingsplan voor aanleg van P2 niet nodig.

Figuur 1: Ligging van de onderzochte gebieden op het landgoed Hydepark.

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende toetsing gaat in op de Flora- en faunawet en het EHS-beleid. Het Flora- en faunaonderzoek is gebaseerd op vijf veldbezoeken, waarvan vier bezoeken voor vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol zijn uitgevoerd. Verder is gebruik gemaakt van bekende en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. Uit het resultaat van het onderzoek volgt een effectbeoordeling ten aanzien van beschermde flora en fauna. Daarnaast is gekeken of en zo ja welke effecten de plannen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur. Waar nodig zijn plusmaatregelen beschreven. Daarbij is niet alleen gekeken naar de voorgenomen ontwikkelingen binnen het onderzoeksgebied maar ook naar mogelijkheden (elders) op het landgoed. Hiervoor is gebruik gemaakt van het nieuwe provinciale toetsingskader. De eventuele effecten zijn beschreven. Tevens is beschreven hoe de waarden van de EHS behouden kunnen worden.

Gedurende het veldonderzoek is niet het hele landgoed onderzocht, maar alleen de delen waar activiteiten plaatsvinden. Het betreft het centrale gebouw (sloop en nieuwbouw), de nieuwe parkeerplaats (P2) en het Roosevelthuis (sloop en nieuwbouw) en afhankelijk van de aangetroffen waarden en soorten een kleine zone hieromheen (zie figuur 1).

2

Flora- en faunawet

2.1. JURIDISCH KADER

De Flora- en faunawet verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen. In bijlage I is een samenvatting van de Flora- en faunawet opgenomen.

2.2. ONDERZOEKSMETHODE

Oriënterend onderzoek

Als eerste stap is in het voorjaar van 2013 (18 april) een verkennend onderzoek uitgevoerd (zogenaamde quick-scan). Onderzocht zijn mogelijkheden voor aanwezigheid van beschermde soorten, waarbij aandacht is besteed aan beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (vooral aan de juridisch zwaar beschermde soorten, de zogenaamde tabel 2- en 3-soorten) en aan bedreigde soorten (Rode lijst). Beplanting, bomen en bebouwing is geïnspecteerd op mogelijke aanwezigheid van jaarrond beschermde broedvogelnesten en holten of spleten die door vleermuizen als vaste verblijfplaats kunnen worden gebruikt. Uiteraard is ook gelet op andere beschermde soort(groep)en. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Vleermuisonderzoek

Op basis van dit oriënterende veldbezoek is geconcludeerd dat in het te slopen conferentiecentrum (hoofdgebouw) mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn (Lindenholz, 2013). Tevens is geconcludeerd dat op het landgoed en in de omgeving mogelijk ook andere beschermde soorten aanwezig zijn zoals eekhoorn, das, hazelworm en boommarter. Omdat het leefgebied van deze andere soorten niet aangetast wordt door de geplande ontwikkelingen, is nader onderzoek naar deze soorten niet noodzakelijk geacht. De locatie van het Roosevelthuis was geen onderdeel van de quick-scan, maar is gedurende het aanvullend onderzoek toegevoegd.

Op basis van de quick-scan is gedurende de zomer gericht onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen (zie kader 1). Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich met name gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het hoofdgebouw en het Roosevelthuis omdat elders geen verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht worden of deze buiten de invloedssfeer van de activiteiten liggen. Volgens het protocol voor vleermuizen dienen voor de voorliggende situatie minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Het gaat hierbij om twee nachtelijke bezoeken in de periode juni tot half juli gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen

en twee nachtelijke bezoeken in augustus en september gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen. Dit vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het volgende schema:

- 12 juni 2013 : ochtendbezoek (vanaf ca. 03.30 uur);
- 9 juli 2013 : ochtendbezoek (vanaf ca. 04.00 uur);
- 26 augustus 2013 : ochtendbezoek (vanaf ca. 04.30 uur);
- 18 september 2013 : ochtendbezoek (vanaf ca. 05.00 uur).

2.3. FLORA

Resultaten

Tijdens de veldbezoeken zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Binnen de invloedssfeer van de activiteiten zijn plantensoorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor voedselrijke droge tot enigszins vochtige omstandigheden. Aangetroffen soorten zijn onder andere: kruipende boterbloem, gewone paardenbloem, smalle weegbree, madelief, gewoon duizendblad, witte klaver, paarse dovenetel en Engels raaigras. Daarnaast zijn diverse bomen en struiken aanwezig zoals beuk, tamme kastanje, rododendron en hulst aanwezig.

Effectbeoordeling

Binnen de invloedssfeer van de activiteiten zijn geen beschermde of bedreigde flora waargenomen en deze worden hier, gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid ook niet verwacht. Het nemen van mitigerende maatregelen om overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen is dan ook niet aan de orde.

2.4. VLEERMUIZEN

Resultaten

Twee soorten vleermuizen zijn aangetroffen rondom het hoofdgebouw: rosse vleermuis en gewone dwergvleermuis. De waarnemingen van rosse vleermuis betreft alleen enkele (hoog) overvliegende exemplaren. Van een binding met het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn geen aanwijzingen aangetroffen. Omdat rosse vleermuis een boombewonende soort is, is het wel mogelijk dat elders op het landgoed verblijfplaatsen aanwezig zijn. Deze liggen dan in ieder geval buiten de invloedssfeer van de plannen. Gewone dwergvleermuis is met een relatief hoog aantal direct rondom en nabij het hoofdgebouw aangetroffen. Verder zijn op het landgoed verspreid enkele foeragerende dieren waargenomen.

Op slechts één avond is één foeragerende gewone dwergvleermuis gezien nabij het Rooseveltthuis. Op de locatie voor P2 zijn geen vleermuizen waargenomen.

Verblijfplaatsen

In het hoofdgebouw zijn in totaal op ruim tien verschillende plekken verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld (Bijlage II). Deze plekken worden afwisselend gebruikt als zomer-, balts- en paarverblijfplaats door één of enkele dieren. Omdat tijdens elk bezoek invliegende exemplaren zijn waargenomen wordt verwacht dat het hoofdgebouw ook door enkele dieren als winterverblijfplaats wordt gebruikt. Opvallend is dat nagenoeg alle verblijfplaatsen zich in de zuidelijke vleugel bevinden. Slechts in enkele gevallen betrof het een locatie in het middendeel en de zaal aan de oostzijde. De ingangen betroffen open stootvoegen, daklijsten, kieren naast kozijnen en balkonlijsten (zie foto's).

Hoewel op de balkons aan de zuidzijde zeer veel uitwerpselen van vleermuizen zijn gevonden (> 100 verse keutels), zijn er geen aanwijzingen dat hier een kraamkolonie aanwezig is. Bij een kraamkolonie

zwermt vaak een groot aantal exemplaren (tot honderden individuen) nabij de ingang van de kraamkolonie. Bij geen enkel veldbezoek is hier sprake van geweest. Geconcludeerd wordt dat het hier gaat om druk of frequent bezochte zomer- of paarverblijven.

Groot aantal vleermuiskeutels op de balkons aan de zuidzijde.

Een typische invlieglocatie boven een kozijn.

In en (in het bos) direct rondom het Roosevelthuis zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Deze worden hier, op basis van de bouw (plaatmateriaal) ook niet verwacht: het pand is ongeschikt voor vleermuizen. Geconcludeerd wordt dat hier geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Sloop kan dan ook – voor wat betreft vleermuizen – zonder verdere beperkingen uitgevoerd worden.

Op de locatie voor P2 staan geen bomen met holten, geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Bij het oriënterende veldbezoek in april zijn in diverse (niet te kappen) bomen holtes aangetroffen die potentieel geschikt zijn voor vleermuizen. Bij gericht onderzoek zijn hier echter geheel geen vleermuizen waargenomen. Van eventuele uitstralende effecten zal dan ook geen sprake zijn.

Vliegroutes en foerageergebied

Nabij de te slopen gebouwen en op P2 zijn geen vliegroutes vastgesteld en is geen door veel exemplaren frequent bezocht foerageergebied vastgesteld. De waargenomen rosse vleermuizen betroffen boven de bomen overvliegende exemplaren, waarbij geen sprake was van een specifieke vliegroute. Verder zijn verspreid over het landgoed foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, waarbij nergens sprake was van een vliegroute of belangrijk foerageergebied. Het landgoed en de omgeving is dusdanig gevarieerd en structuurrijk dat overal gevlogen en gefoerageerd kan worden. Er is dan ook geen sprake van belangrijke, onmisbare vliegroutes of foerageergebieden. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

Kader 1: Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Flora- en faunawet tabel 3-soorten en Habitatrichtlijn Bijlage IV) bestaat uit verblijfplaats(en), vliegroute(s) en foerageergebied(en). Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de grootste bescherming. Verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies, zomerverblijven, baltslocaties, paarverblijven en winterverblijven. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving

echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Effectbeoordeling en advies

Door de sloop van het hoofdgebouw gaan zomer-, paar-, balts en/of winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. Voor het verstoren en vernietigen van vleermuizen en vleermuisverblijfplaatsen is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing worden diverse voorwaarden gesteld, zodat de gunstige staat van instandhouding van zowel individuen, de lokale populatie als de soort niet in het geding komt. Hieronder worden, vooruitlopend op de ontheffingsaanvraag, enkele generieke voorwaarden beschreven die algemeen toegepast worden bij het verstoren en verwijderen van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen. Specifieke plangerichte maatregelen worden (te zijner tijd) bij de ontheffingsaanvraag verder uitgewerkt:

- Bij de planning van de sloopwerkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteit van vleermuizen om verstoring in de meest kwetsbare perioden (paarseizoen en overwinteringsperiode) te voorkomen. Daarvoor dient het gebouw, onder begeleiding van een ecooloog met kennis van vleermuizen, eerst ongeschikt te worden gemaakt voor bewoning door in dit geval gewone dwergvleermuis. De beste perioden om deze werkzaamheden uit te voeren zijn het vroege voorjaar (eind maart tot en met april) en het najaar (eind september tot en met half november). Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer of korter zijn;
- Het ongeschikt maken van de bebouwing vindt minimaal vijf dagen vóór de sloop plaats, mits de avondtemperatuur in de tussenliggende dagen minimaal 10 graden Celsius is;
- Het ongeschikt maken betekent dat het microklimaat in de verblijfplaatsen verstoord moet worden. Dit kan door het strippen van het gebouw, waardoor de spouw open komt te liggen. Hiervoor kunnen daklijsten, kozijnen, afdekplaten, sierlijsten et cetera verwijderd worden en bijvoorbeeld tochtgaten in de muren gemaakt worden (buitenste muur van de spouw openbreken);
- Voorafgaand aan de daadwerkelijke sloop wordt een controle uitgevoerd om vast te stellen of er geen exemplaren van gewone dwergvleermuis (of andere soorten) in het pand aanwezig zijn. Worden vleermuizen aangetroffen dan dienen extra maatregelen getroffen te worden, totdat de dieren uit eigen beweging zijn vertrokken;
- In de nieuwbouw dienen vervangende verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangebracht (in dit geval geschikt voor gewone dwergvleermuis). Per verwijderde verblijfplaats moeten vier nieuwe locaties gerealiseerd worden zodat vleermuizen de keuze hebben waar ze zich vestigen, afhankelijk van het microklimaat per verblijfplaats (herbezettingskans vergroten). Omdat de hele zuidvleugel geschikt lijkt te zijn, is in dit geval het meest eenvoudig om de hele nieuwe spouw toegankelijk te maken voor vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld door open stootvoegen (van circa twee centimeter breed) langs de bovenrand van de gevel te realiseren (om warmteverlies en tocht te voorkomen). Als alternatief voor het toegankelijk maken van de spouw kan gekozen worden voor het in metselen van speciale vleermuiskasten of het aanbrengen van voor vleermuizen toegankelijke betimmering aan de buitenzijde van de nieuwbouw;
- De nieuwbouw - inclusief nieuwe verblijfplaatsen - dient minimaal drie maanden voorafgaand aan de sloop van gebouw gereed te zijn, zodat de vleermuizen kunnen wennen aan de nieuwe verblijfplaats. Wanneer dit niet mogelijk is omdat de nieuwbouw op dezelfde locatie komt als de bestaande bouw, moet in de directe omgeving gezocht worden naar alternatieven (bijvoorbeeld kasten aan bomen of bij de gebouwen in de directe omgeving);
- (Vervangende) straatverlichting en lichtmasten worden zorgvuldig gekozen, geplaatst en gebruikt. Als verlichting noodzakelijk is, is gebruik van amberkleurige verlichting, dynamische verlichting en / of speciale armaturen welke uitsluitend het te verlichten oppervlak verlichten en zo min mogelijk strooilicht verspreiden naar de omgeving aan te bevelen.
- Bovenstaande maatregelen dienen te worden uitgevoerd in overleg met en in aanwezigheid van een vleermuisdeskundige.

2.5. GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Verblijfplaatsen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren (zoals eekhoorn, das en boommarter) worden op basis de veldonderzoeken, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Aangezien de genoemde soorten wel bekend zijn van de Utrechtse Heuvelrug, kunnen wel foeragerend of zwerfende exemplaren opduiken in de nabijheid van het hoofdgebouw (zoogdieratlas.nl, waarneming.nl & telmee.nl). Negatieve effecten op individuele exemplaren zijn echter niet te verwachten als gevolg van de voorgenomen activiteiten. Deze veelal nachtactieve soorten zullen zich naar verwachting niet nabij de werkzaamheden (die veelal overdag zullen plaatsvinden) begeven. Mocht hiervan wel sprake zijn, dan kunnen exemplaren eenvoudig vluchten wanneer de werkzaamheden worden opgestart.

Wel zijn enkele vaste verblijfplaatsen van diverse laag beschermde (tabel 1-soorten) grondgebonden zoogdiersoorten zoals wezel, konijn, gewone bosspitsmuis, rosse woelmuis, bosmuis en veldmuis te verwachten. De algemene zorgplicht eist dat zorgvuldig wordt gewerkt gedurende de sloop en de bouw. Mochten exemplaren worden aangetroffen dan dienen deze voortijds te worden gevangen en elders op het landgoed uitgezet. Schade aan de laag beschermde zoogdieren kan verder geminimaliseerd worden door graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij). Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten niet aan de orde, omdat voor deze soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt op de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

2.6. BROEDVOGELS

Omdat geen soorten met jaarrond beschermde nesten² verwacht werden, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is wel gelet op broedvogels. Daarnaast is op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Jaarrond beschermde vogelnesten zijn niet aangetroffen binnen de onderzochte gebieden of binnen de invloedssfeer van de activiteiten. In het bosgebied op en om het landgoed zijn deze wel te verwachten, bijvoorbeeld van buizerd en sperwer. Hierop zijn als gevolg van de beoogde activiteiten geen negatieve effecten te verwachten.

Kader 2: Broedvogels

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden.

Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als houtduif kan echter tot half november broedend aangetroffen worden.

² Het betreft de soorten de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus.

In de groenstructuren binnen de invloedssfeer van de activiteiten zijn wel diverse algemene broedvogels van bos en struweel zoals vink, houtduif, tiftjaf, roodborst, zanglijster, boomklever, winterkoning en merel aangetroffen en te verwachten. Ook zijn op een avond twee bosuilen gehoord. Waarschijnlijk hebben deze elders op het landgoed gebroed. Door de activiteiten zal mogelijk lokaal broedgelegenheid verdwijnen of ongeschikt worden. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt echter niet in gevaar, omdat op en om het landgoed ruim voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn. Gedurende de activiteiten dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van broedvogels (zie kader 2).

2.7. REPTIELEN

Resultaat

Uit het Zeisterbosch zijn enkele waarnemingen bekend van de strikt beschermde hazelworm (tabel 3-soort) en ringslang (tabel 3-soort en Rode lijst kwetsbaar). Op het landgoed is eveneens een doodgereden hazelworm aangetroffen. Andere reptielensoorten zijn niet aangetroffen. Door het ontbreken van geschikt leefgebied direct rondom het hoofdgebouw en P2 worden reptielen daar niet verwacht. Omdat het Rooseveltthuis meer in het bos ligt, is hier wel sprake van aanwezigheid van leefgebied van hazelworm. De bosranden zijn echter voedselarm en beperkt van structuur, waardoor het hier niet gaat om optimaal leefgebied.

Effectbeoordeling en advies

Omdat hazelworm en ringslang wel uit de omgeving van het landgoed bekend zijn, kan de incidentele aanwezigheid van enkele exemplaren binnen de invloedssfeer van de activiteiten - vooral van hazelworm - niet worden uitgesloten. Tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden zullen mogelijk namelijk diverse bouwmaterialen worden opgeslagen. Dergelijke materialen kunnen prima schuilgelegenheid vormen voor reptielen. Om te voorkomen dat hierbij schade optreedt aan de beschermde reptielen, wordt geadviseerd het werkgebied af te schermen met reptielenschermen en de opgeslagen materialen zover mogelijk van het bos te plaatsen (dus bij voorkeur op het grasperceel). Dit afschermen is bij het hoofdgebouw vooral noodzakelijk aan de boszijde (noord- en oostkant). Het scherm dient hierbij zover mogelijk van de bouwlocatie af geplaatst te worden (buiten de aan- en afvoerwegen) om ook zo min mogelijk overlast te creëren tijdens de bouw. Een volledige uitrastering is naar verwachting niet noodzakelijk omdat het gebied ten zuiden van de bouwlocatie grotendeels matig- tot ongeschikt leefgebied is.

Door de ligging van het Rooseveltthuis geldt dat deze locatie mogelijk wel geheel afgeschermd moet worden, hoewel op het terrein zelf, dat wil zeggen het verharde deel en het sierplantsoen, hazelworm niet verwacht wordt. Ook hier geldt dat tijdelijk opgeslagen materiaal schuilplaatsen kunnen gaan vormen. De schermen kunnen het beste aan de buitenzijde van de wegen geplaatst worden, waardoor het minst overlast ontstaat gedurende de werkzaamheden.

Het toepassen van permanente maatregelen, om een toename van verkeersslachtoffers te voorkomen als gevolg van een toename in bezoekers is erg lastig, omdat het een erfweg is waar al stapvoets gereden wordt. Tevens zal maar een beperkt aantal dieren daadwerkelijk op de weg gaan liggen of de weg willen passeren, aangezien dit deel van het landgoed minder geschikt leefgebied vormt. Tunnels zijn over het algemeen ongeschikt voor reptielen en het geheel afrasteren (schermen) van de weg is niet wenselijk (niet fraai en zeer onderhoudsgevoelig). De verkeersintensiteit is op het landgoed dusdanig laag dat formeel ontsnipperingsmaatregelen niet noodzakelijk zijn. Om de rijsnelheid laag te houden kunnen enkele drempels aangelegd worden. Wel kan, zeker indien het zuidelijke deel van het landgoed meer natuurlijk wordt beheerd, er voor gezorgd worden dat de zone parallel langs de weg ongeschikt blijft door de vegetatie hier intensief te (blijven) maaien. Exemplaren zullen zich dan niet direct naast de weg ophouden en minder snel geneigd zijn zich richting de weg te verplaatsen.

2.8. OVERIGE SOORTGROEPEN

Amfibieën

Doordat permanent oppervlaktewater direct rondom de activiteiten ontbreekt, is geen verstoring van de voortplanting van amfibieën te verwachten. Omdat op het landgoed en in de omgeving daarvan wel diverse vijvers en ander oppervlaktewater aanwezig zijn, kunnen enkele laag beschermde amfibieën, zoals gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker (tabel 1-soorten) overwinteren onder strooisel, ruigte en dergelijke, binnen de invloedssfeer van de activiteiten. Strikt beschermde soorten worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet binnen de invloedssfeer van de activiteiten verwacht. Bij ruimtelijke ingrepen geldt overigens automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet voor laag beschermde amfibieënsoorten.

Overige soorten

Op basis van de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens wordt geconcludeerd dat geen voortplantingslocaties of vaste verblijfplaatsen van beschermde insecten, vissen en weekdieren aanwezig of te verwachten zijn.

Effectanalyse en advies

Het nemen van (verplichte) vervolgstappen voor de overige soortgroepen is in deze situatie niet aan de orde. De algemene zorgplicht eist dat zorgvuldig wordt gewerkt gedurende de sloop en de bouw. Mochten dieren worden aangetroffen dan worden deze voortijds gevangen en elders op het landgoed uitgezet. Schade aan de laag beschermde dieren kan verder geminimaliseerd worden door graafwerkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

2.9. CONCLUSIES

In het hoofdgebouw zijn diverse verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig. Het gaat hierbij om zomer-, balts-, paar- en mogelijk ook winterverblijfplaatsen. Aanwijzingen van kraamverblijfplaatsen zijn niet gevonden. Voor het slopen van het hoofdgebouw is dan ook een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk. Tevens dienen maatregelen getroffen te worden die er voor zorgen dat op het moment van sloop het gebouw niet meer geschikt is voor en bewoond wordt door vleermuizen.

In het Rooseveltthuis en op de locatie van P2 zijn geen vleermuizen of verblijfplaatsen aangetroffen, vervolgstappen zijn hier voor vleermuizen dan ook niet aan de orde.

Bij de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels: schade aan broedvogels en hun nesten dient te worden voorkomen.

Daarnaast dient bij alle activiteiten - vooral bij de opslag van bouwmaterialen - rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van reptielen (hazelworm) in het werkgebied. Voor de overige soortgroepen is het in deze situatie, vanuit de Flora- en faunawet en behoudens de zorgplicht, niet noodzakelijk vervolgstappen te nemen.

3

Ecologische hoofdstructuur

3.1 EHS-BELEID IN UTRECHT

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden in Nederland. De provincies zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de EHS.

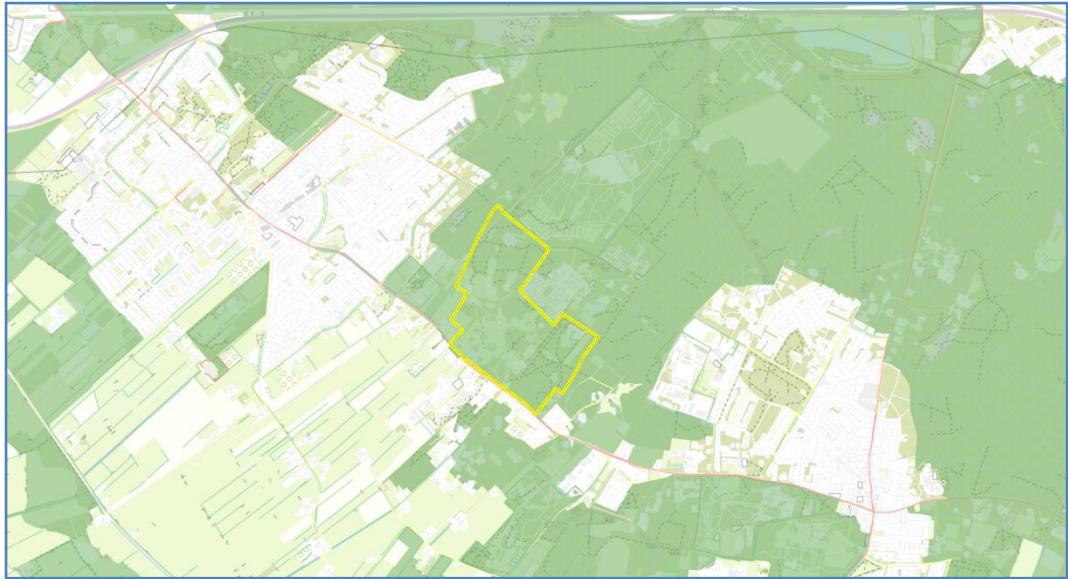
Het beleid ten aanzien van de EHS in de provincie Utrecht is sinds 4 februari 2013 vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 - 2028 (vanaf nu PRS) en verankerd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 - 2028. De PRS vervangt het Provinciale Streekplan 2005-2015 (Provincie Utrecht, 2004).

De provincie Utrecht heeft de ambitie om de EHS te behouden en verder te ontwikkelen. De provincie staat geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen toe die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Hierbij hanteert de provincie 'nee, tenzij'. Onder voorwaarden worden ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan, wanneer het functioneren van de EHS niet wordt aangetast en de waarden worden verbeterd. De provincie Utrecht stelt daarvoor de volgende instrumenten beschikbaar:

- *Instrument 1: Uitbreiding van geringe omvang bij bestaande functies.* Kleinschalige ontwikkelingen in de EHS zijn mogelijk mits ze aansluiten aan een bestaande andere functie en ze op al verstoord terrein plaats vinden.
- *Instrument 2: Plussen en minnen.* Het negatieve effect van een ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen worden opgeheven zodat geen sprake is van een significante aantasting van de EHS.
- *Instrument 3: Herbegrenzing van de EHS.* Bij kleine ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet, mits dit leidt tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit van de EHS.
- *Instrument 4: Saldobenadering.* Toe te passen bij een combinatie van ontwikkelingen die in een gezamenlijk ruimtelijk plan worden opgepakt en die per saldo een meerwaarde voor natuur opleveren.

3.2 LANDGOED HYDEPARK EN EHS

Het landgoed Hydepark ligt geheel binnen de begrenzing van de EHS (figuur 2). Dit betekent dat voor alle (ruimtelijke) ontwikkelingen op het landgoed rekening gehouden moet worden met het EHS-beleid.

Figuur 2: EHS-begrenzing (groene arcering) op en rondom Hydepark (gele lijn).

3.3 KEUZE INSTRUMENT

Welk instrument is toe te passen hangt af van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling en de te verwachten effecten (zie paragraaf 3.1). De ruimtelijke ontwikkelingen en te verwachten effecten worden hieronder beschreven. Vervolgens wordt beargumenteerd welk instrument kan worden toegepast.

Effecten van activiteiten gedurende sloop en nieuwbouw

Activiteiten gedurende sloop en nieuwbouw zijn van tijdelijke aard. Gedurende de werkzaamheden kunnen negatieve effecten ontstaan voor ecologische waarden. In wet- en regelgeving zijn sloop- en bouwactiviteiten gereguleerd. Daarbij kan gedacht worden aan het Bouwbesluit, de bouwverordening, de Boswet en de Algemeen plaatselijke verordening. Indien deze worden nageleefd, is geen significant effect te verwachten. Ten overvloede worden in paragraaf 3.4 enkele algemene aanbevelingen gedaan voor (extra) bescherming van natuurwaarden.

Effecten van wijziging van het Hoofdgebouw

Het bestemmingvlak voor het Hoofdgebouw neemt toe. Aangezien nog niet geheel duidelijk is waar exact het gebouw wordt gerealiseerd biedt het bestemmingsvlak flexibiliteit voor de beoogde groei en de definitieve locatie. Het bestemmingvlak voor het Hoofdgebouw heeft tevens de bestemming 'Ecologie': er is sprake van dubbelbestemming. Slechts een deel daarvan mag worden bebouwd (voetprint). De grootte van het bestemmingsvlak heeft derhalve geen effect op de EHS, de voetprint wel.

De voetprint van het Hoofdgebouw wordt groter dan in de huidige situatie. Enkele bomen zullen wijken. Door toename van de voetprint van het hoofdgebouw gaat een deel van de EHS verloren: maximaal 1.612 m².

De nadere bestemming wijzigt van 'Verzorgingshuis' naar 'Conferentiecentrum en Zorg- en vakantiehôtel'. Het huidige Hoofdgebouw is echter reeds in gebruik als Conferentiecentrum en hôtel. Afhankelijk van de intensiteit van het beoogde gebruik kan ten opzichte van het huidige gebruik, onder andere door toename van het aantal bezoekers en verkeer en gebruik van verlichting, de

verstoring toenemen.

Effecten van P2

Door realisatie van P2 wordt maximaal 2.300 m² kort gemaaid gazon zonder noemenswaardige natuurwaarden (half)verhard. Er hoeven geen bomen te wijken. Voor zover bekend wordt geen asfalt gebruikt maar een waterdoorlatende (half)verharding. Er is derhalve geen sprake van beïnvloeding van de waterhuishouding. Er is geen sprake van bestemmingswijziging. Binnen de huidige dubbelbestemming is het met recht toegestaan parkeervoorzieningen aan te leggen, ook binnen de bestemming 'Ecologie'. Daarom is aanpassing van het bestemmingsplan voor aanleg van P2 niet nodig. Omdat voor het hele landgoed ook de dubbelbestemming "Waarde - Ecologie" van toepassing is, geldt voor de aanleg van (half)oppervlakteverhardingen echter wel een (omgevings)vergunningplicht.

Effecten van wijziging van het Roosevelthuis

Het bestemmingsvlak voor het Roosevelthuis wordt, ten gunste van de bestemming 'Ecologie', fors kleiner: ongeveer 2.200 m² minder dan in het huidig bestemmingsplan.

De voetprint van het Roosevelthuis neemt in oppervlak af: de toegestane voetprint bedraagt maximaal 2.100 m² en minimaal 1.900 m². De minimale afname van de voetprint bedraagt daarmee 1.415 m², de maximale afname bedraagt 1.615 m². Ook het oppervlak voor tuin en parkeren bij het Roosevelthuis zal, afhankelijk van de definitieve functie, afnemen.

Het Roosevelthuis is momenteel in gebruik als vakantiehuis voor mensen voor wie het door ziekte, beperking of leeftijd niet vanzelfsprekend is om op vakantie te gaan (<http://roosevelthuis.nl>). De huidige bestemming laat echter ruimer vakantiegebruik toe. De bestemming wijzigt van 'Vakantiehuis' naar een nog niet nader uitgewerkte bestemming 'Maatschappelijk'. Binnen de beoogde bestemming 'Maatschappelijk' zijn volgens de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (<http://bit.ly/rZLMjd>) verschillende functies toelaatbaar (zie bijlage 3). Enkele van deze functies hebben naar verwachting een extra negatief effect op de EHS ten opzichte van het huidige gebruik.

Conclusie

Op basis van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat hier sprake is van een ontwikkeling in de EHS, waarvoor nadere afwegingen of maatregelen nodig zijn.

Het bestemmingsvlak van het Hoofdgebouw (dat tevens de bestemming "Ecologie" heeft) wordt vergroot. Het bestemmingsvlak van het Roosevelthuis wordt ten gunste van de bestemming "Ecologie" verkleind met 2.200 m².

Er is sprake van verschuiving van bebouwd oppervlak (voetprint): Het bebouwd oppervlak Hoofdgebouw wordt groter, het bebouwd oppervlak Roosevelthuis wordt evenzoveel kleiner. Het oppervlak tuin en parkeren bij het Roosevelthuis wordt (afhankelijk van de definitieve functie) eveneens kleiner. Per saldo blijft het bebouwd oppervlak gelijk (rood-voor-rood).

Een oppervlak van 2.300 m² van de EHS wordt (half)verhard voor parkeren (P2). Dat is toegestaan binnen het huidige bestemmingsplan: aanpassing van het bestemmingsplan voor aanleg van P2 is niet nodig.

De bestemmingswijziging en functieverandering van het Roosevelthuis zijn mogelijk van invloed op de EHS en leiden mogelijk tot extra negatief effect.

De initiatiefnemer zorgt voor een zorgvuldige afweging en inpassing van de gebouwen. Tevens werkt initiatiefnemer aan een plan voor herontwikkeling en beheer van het landgoed met kansen voor natuur. Het eventuele negatieve effect van de voorgenomen ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen (plussen) worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van de EHS. Deze worden in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Er is geen aanleiding voor herbegrenzen van de EHS of toepassing van de saldobenadering. De gebouwen maken integraal onderdeel uit van het landgoed, en het landgoed is in zijn geheel onderdeel van de EHS. In de huidige situatie zijn beide gebouwen (en aanwezige parkeervoorzieningen en infrastructuur) niet geexclaveerd. De voorgenomen ontwikkeling geeft geen aanleiding om de gebouwen nu wel te exclaveren. Per saldo gaat geen EHS verloren, de gezamenlijke voetprint van gebouwen verandert niet. Aangezien voorzieningen als P2 in het huidige bestemmingsplan al zijn toegestaan en er derhalve geen bestemmingswijziging nodig is, en parkeerruimte en tuin bij het Rooseveltthuis (afhankelijk van de definitieve functie) kleiner worden, geeft realisatie van P2 eveneens geen aanleiding voor exclaveren. Noch herbegrenzen noch saldobenadering is in dit geval aan de orde.

Geconcludeerd wordt dat met toepassing van het instrument *plussen en minnen* er geen sprake is van significant negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de EHS.

3.4 PLUSSEN EN MINNEN

Bij het beschrijven van ‘plussen en minnen’, is gebruik gemaakt van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. De provincie Utrecht heeft de waarden en kenmerken bepaald door het aanwijzen van vier hoofdaspecten. Indien de EHS op één van deze hoofdaspecten wordt aangetast, is er sprake van aantasting van de Ecologische Hoofdstructuur en moeten plusmaatregelen worden genomen. Het gaat om de volgende hoofdaspecten die vervolgens worden uitgewerkt:

- *Gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS*
Voor dit aspect wordt getoetst aan het tegengaan van versnippering. Kernwaarden daarbij zijn opsplitsing en verkleining van gebieden.
- *De aanwezigheid van essentiële verbindingen*
Dit toetsingscriterium bestaat uit twee onderdelen:
 - Ecologische Verbindingszones, Robuuste verbindingen en ecoducten en faunapassages;
 - foerageer- en migratieroutes.
- *De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit*
Dit toetsingscriterium is onderverdeeld in twee delen:
 - actuele waarden: provinciale natuurwaardering en oude boskernen (> 100 jaar).
 - potentiële waarden: natuurdoelen (vastgelegd in Utrechtse Natuurdoeltypen; UNAT's) en abiotische omstandigheden voor bijzondere ecologische kwaliteiten (bodem, grond- en oppervlaktewater, milieu etc.).
- *De aanwezigheid van bijzondere soorten*
Het toetsingscriterium ‘Bijzondere soorten’ wordt verdeeld in twee onderdelen:
 - soorten die vermeld staan in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet;
 - soorten die voorkomen op de Oranje Lijst (lijst met bijzondere soorten in de provincie Utrecht).

Gebieden bepalend voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS

In de huidige situatie is op het landgoed al sprake van de aanwezigheid van gebouwen en het gebruik als landgoed met gasten en bezoekers. Het totaal bebouwd oppervlak neemt door de ontwikkeling niet toe.

Rondom het hoofdgebouw bestaat de landschappelijke inrichting vooral uit gazon met verspreide solitaire bomen en op enige afstand gesloten bos. Rondom het Rooseveltthuis ligt (ecologisch waardevoller) gesloten bos. De verschuiving van bebouwd oppervlak van het Rooseveltthuis naar het

Hoofdgebouw, kan daarom worden opgevat als een lichte plus. Mede omdat de nieuwbouw van zowel Hoofdgebouw als Roosevelthuis op (nagenoeg) dezelfde locaties plaatsvindt, zullen de inrichting en de functie van het landgoed in essentie niet wijzigen en is er van ruimtelijke aantasting van de EHS geen sprake.

Het negatieve effect van P2 is uiterst beperkt aangezien de natuurwaarde van kort gemaaid gazon nihil is. Aanleg van parkeerplaatsen is in het bestemmingsplan mogelijk, mits een omgevingsvergunning is verkregen. Het bestemmingsvlak voor het Roosevelthuis wordt fors verkleind (2.200 m²), ten gunste van de bestemming 'Ecologie'. Daarmee is de realisatie van P2 per saldo niet negatief voor de aaneengeslotenheid of robuustheid van de EHS.

Geconcludeerd wordt dat als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling en / of de bestemmingsplanwijziging geen sprake is van significante vermindering van aaneengeslotenheid of robuustheid van (het landgoed als onderdeel van) de EHS.

De aanwezigheid van essentiële verbindingen

Het leefgebied van veel diersoorten bestaat uit verschillende deelgebieden (diverse foerageergebieden, slaap- en rustgebied, voortplantingsgebied, baltsplaatsen). De verschillende onderdelen zijn vaak ruimtelijk van elkaar gescheiden. Om deze reden verplaatsen dieren zich regelmatig, vaak via vaste routes, van het ene naar het andere deelgebied. Behoud en ontwikkeling van essentiële verbindingen is een doel van de EHS.

Op macroniveau vormt het landgoed geen (essentiële) verbinding binnen de EHS: het ligt tussen de kernen Driebergen en Doorn en wordt (net als de EHS) aan de zuidzijde begrensd door de Driebergsestraatweg. Er is eerder sprake van verblijfsgebied, dat als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen geen negatief effect ondervindt (zie *aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS* hierboven).

Op microniveau is het landgoed dusdanig gevarieerd, dat van één belangrijke verbinding naar verwachting geen sprake zal zijn. Vleermuizen, een soortgroep die erg gebaat is bij verbindingen, kunnen zich op veel verschillende manieren over en door het landgoed verplaatsen en zijn waarschijnlijk niet afhankelijk van één speciale route: er is derhalve geen sprake van essentiële verbindingen. De enkele bomen die mogelijk als gevolg van de nieuwbouw verdwijnen, zijn geen onderdeel van linten of lintstructuren: dit zal niet leiden tot aantasting van vaste vliegroutes of verbindingen. Deze redenering geldt ook voor andere soorten. Lokaal kan door toename van verkeer verstoring en/of mortaliteit van individuele overstekende dieren optreden. Dit heeft, gezien de geringe verkeersintensiteit en de lage rijsnelheid, geen effect op populaties. Door toepassing van de algemene zorgplicht Ffwet, de adviezen en de hierna volgende plusmaatregelen is er geen sprake van significant negatieve effecten op (essentiële) verbindingen.

Geconcludeerd mag worden dat er geen sprake is van essentiële verbindingen die door de voorgenomen ontwikkelingen worden beperkt of verloren gaan.

De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit

Op de provinciale natuurbeheerplankaart 2013 (bron: <http://webkaart.provincie-utrecht.nl/>) wordt het huidige bos op het landgoed aangeduid als het natuurstype droog bos met productie [100% N16.01]. Andere natuurstypen op het landgoed zijn niet begrensd (zoals het grasland).

Bossen met productiefunctie zijn bossen met een dubbelfunctie: houtproductie en natuur. De natuurfunctie stelt daarbij beperkingen aan de productiefunctie en omgekeerd. De natuurwaarde van dergelijk bos is over het algemeen laag. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de uniforme aanleg en beheer in het verleden, door de jonge leeftijd van de bossen en onvoldoende abiotische kwaliteit als gevolg van verzuring en vermesting. Oudere bossen en bossen op of grenzend aan oude bosgroeiplaatsen, hebben een hogere natuurwaarde vooral wanneer er sprake is van een gevarieerde

structuur (ondergroei), een substantieel aandeel zware bomen en aanwezigheid van dood hout. De betekenis van oude bossen voor de biodiversiteit bestaat vooral uit paddenstoelen, korst- en bladmossen, enkele (meer bijzondere) vaatplanten, insecten en broedvogels.

Het gebied van het landgoed Hydepark is op historische kaarten grotendeels ingetekend met bos. Op kaarten van het einde van de 19^e eeuw bestaat het grotendeels nog uit rechte bosvakken, maar op kaarten van begin 20^e eeuw is de huidige vorm al meer zichtbaar. Er zijn meer organische vormen van kleine en grote bosjes zichtbaar, open grasland en het aantal wegen of paden is sterk toegenomen. Op basis van deze kaarten kan worden aangenomen dat bomen en bos op Hydepark ouder zijn dan 100 jaar en dus gekenmerkt kunnen worden als waardevol oud bos. Het bos (op het landgoed) is echter niet opgenomen op de provinciale kaart met 'Oude Boskernen'.

De provincie heeft de ambitie om delen van het bos om te vormen naar een gemengd dennen-beuken- en eikenbos (gewenst beheertype: 20% N15.02: dennen-, beuken- en eikenbos en 80% N16.01: droog bos met productie). De potentiële waarden van het landgoed liggen in het verlengde van de bestaande waarden: half open landschap met grasland, oude bosgrond, oud bos en oude bomen. Deze halfopen structuur is het gevolg van de huidige inrichting en het gebruik als landgoed. De inrichting en de functie van het landgoed zullen in essentie niet wijzigen en er is van ruimtelijke aantasting van de EHS geen sprake.

De volgende aspecten hebben mogelijk gering effect op lokale potentiële waarden en worden daarom hieronder nader uitgewerkt:

- het lokale effect van sloop en nieuwbouw,
- het beoogde gebruik van landgoed en gebouwen en
- de beoogde (her)inrichting en het beheer van het landgoed.

Lokaal effect van werkzaamheden

De sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen lokaal effect hebben voor bos, bomen, (bos)bodem en individuen van (beschermde) soorten. Door daarover, in het kader van de algemene zorgplicht, met de uitvoerder expliciet afspraken te maken, worden negatieve effecten (zoveel mogelijk) voorkomen. Het betreft dan voornamelijk de kap van enkele bomen en mogelijke verstoring van het oude bodemprofiel. In principe vallen deze onder de algemene zorgplicht van de Ffwet en de voorwaarden van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Ten overvloede worden ze hieronder verder uitgewerkt.

Kap van enkele bomen: Op de locatie Roosevelthuis worden geen bomen gekapt. Naar verwachting worden slechts enkele solitaire bomen gekapt rondom het huidige Hoofdgebouw. Het betreft bomen die geen onderdeel zijn van bos. De kap zal dan ook geen impact hebben op de natuurwaarde van het landgoed in zijn geheel. Door het kappen van bomen kunnen lokaal aanwezige natuurwaarden verstoord worden (verjagen van aanwezige dieren of beschadiging aan te handhaven bomen). Waar dicht bij bomen wordt gewerkt worden boombeschermende maatregelen aangebracht. Onderdeel van de overeenkomst met de uitvoerder is dat te handhaven bomen worden beschermd. Per te vellen boom wordt (conform de Flora- en faunawet) voorafgaand aan het vellen onderzocht of er nesten of verblijfplaatsen in de boom aanwezig zijn. De bomen worden buiten het broedseizoen geveld of indien nodig zo snel als mogelijk en ruim voorafgaand aan het broedseizoen onbruikbaar gemaakt (bijvoorbeeld door ze te kandelabereren). Voor elke te kappen boom worden 3 bomen (eiken of beuken) op het landgoed teruggeplant.

Verstoring van bodemprofiel: Verplaatsing van grote machines, het graven van cunet of bouwput zorgt voor roering van de bodem. Roering van de bodem creëert enerzijds mogelijkheden voor vestiging van (nieuwe) soorten, maar tegelijk gaat een in de jaren opgebouwd bodemprofiel verloren. De huidige waarde heeft zich ontwikkeld in oude bosgrond, oude bomen en oud bos en is daarom het behouden waard. Roering van de bodem dient daarom (zoveel mogelijk) te worden voorkomen, onder andere door toepassing van rijplaten buiten de wegen en het niet ruimer uitgraven van cunet of bouwput als nodig. Deze afspraak maakt expliciet onderdeel uit van de overeenkomst met de uitvoerder. Bij vellen

en verplaatsen van bomen dient expliciet rekening gehouden te worden met beperking van beschadiging van de bodem. Deze afspraak maakt eveneens expliciet onderdeel uit van de overeenkomst met de uitvoerder.

Tabel 1: Functies binnen bestemming 'Maatschappelijk' en het (potentiële) effect op EHS

Functie	Potentieel effect EHS t.o.v. huidig gebruik	Toelichting
Asielzoekerscentrum	-	Geen toename verkeer verwacht. Afhankelijk van mate waarin asielzoekers wordt toegestaan te struinen in omgeving. 's Nachts blijft verlichting nodig. Mogelijk nachtelijke activiteit.
Begraafplaats	+	Pieken met grotere groepen en verkeer, weinig struingedrag in omgeving, Klein gebouw met ruimte voor graven en urnen. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Bibliotheek	o	Constante aanloop en verkeer gedurende openingstijden (overdag), weinig struingedrag in omgeving. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Crematorium	o	Pieken met grotere groepen en meer verkeer, weinig struingedrag, wel geluid en menselijke aanwezigheid gedurende aanvang en einde bijeenkomst. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Dierenasiel	-	Geen toename verkeer verwacht. Opvang van honden veroorzaakt door geur en geluid verstoring van wild. Verlichting kan 's nachts worden beperkt. Geen nachtelijke activiteit, wel blaffende honden.
Dierenpension	-	Geen toename verkeer verwacht. Opvang van honden veroorzaakt door geur en geluid verstoring van wild. Verlichting kan 's nachts worden beperkt. Geen nachtelijke activiteit, wel blaffende honden.
Drugsopvang	-	Geen toename verkeer verwacht. Afhankelijk van mate waarin verslaafden is toegestaan te struinen in omgeving. 's Nachts blijft verlichting nodig. Mogelijk is er nachtelijke activiteit.
Gezondheidszorg	-	Meer en meer structureel verkeer, met name rond bezoeken. 's Nachts blijft verlichting nodig. Mogelijk is er nachtelijke activiteit, vooral van personeel.
Jeugdopvang	o	Geen toename verkeer verwacht. Afhankelijk van mate waarin opgevangen jeugd is toegestaan te struinen in omgeving. 's Nachts blijft verlichting nodig. Mogelijk is er nachtelijke activiteit.
Justitiële inrichting	o	Geen toename verkeer verwacht. Aangenomen wordt dat er niet wordt gestruind in de omgeving en bezoek beperkt blijft. 's Nachts blijft verlichting nodig. Mogelijk is er nachtelijke activiteit.
Naschoolse opvang	o	Structureel meer verkeer overdag gedurende breng- en haalmoment. Activiteit met buitengeluid tijdens 'pauzes', weliswaar beperkt tot dag. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Onderwijs	-	Structureel meer verkeer vooral gedurende aanvang en einde schooltijden. Afhankelijk van invulling is gebruik van (luidruchtige) brommers te verwachten. Activiteit beperkt tot dag, met mogelijk struingedrag in omgeving. Mogelijk avondactiviteit. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Openbare dienstverlening	-	Structureel meer verkeer gedurende openingstijden, 5 a 6 dagen per week. Tevens is gebruik van brommers is te verwachten. Activiteit beperkt tot dag, met mogelijk struingedrag in omgeving. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Praktijkruimte	o	Beperkt structureel verkeer gedurende openingstijden, 5 a 6 dagen per week. Activiteit beperkt tot dag, met zeer beperkt struingedrag in omgeving. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Religie	o	Beperkt verkeer gedurende enkele dag- en avondactiviteiten en op zondagen. Mogelijk struingedrag in omgeving. Verlichting is 's avonds nodig maar kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Uitvaartcentrum	+	Overdag zijn pieken met grotere groepen en verkeer te verwachten, weinig struingedrag. Verlichting kan 's nachts uit. Geen nachtelijke activiteit.
Verenigingsleven	o	Vergelijkbaar met huidig gebruik.
Welzijnsinstelling	o	Vergelijkbaar met huidig gebruik.
Zorgboerderij	o	Vergelijkbaar met huidig gebruik, waarbij wordt aangenomen dat er geen honden zijn.
Zorginstelling	o	Vergelijkbaar met huidig gebruik.

Beoogd gebruik van het landgoed (en de gebouwen)

De PKN beoogt met het nieuwe Hoofdgebouw de aantrekkelijkheid en opvangcapaciteit voor congres- en hotelbezoekers op het landgoed te vergroten. Het vergroten van de capaciteit leidt tot een (zeer geringe) toename van de verstoring van de natuur door verkeer, verlichting, bezoekers van het nieuwe Hoofdgebouw en Roosevelthuis en recreanten. Met name (nieuw aan te brengen) verlichting en menselijke activiteit kan leiden tot (ongewenste) verstoring.

Locatie Roosevelthuis, met een wezenlijk kleinere voetprint, wordt mogelijk verkocht. Hoewel de hoofdbestemming niet verandert, zal het gebruik vermoedelijk wel zal veranderen. Enkele functies passend binnen de bestemming 'Maatschappelijk' leiden tot negatief effect ten opzichte van het huidige gebruik. Factoren met negatief effect zijn: verkeer, aanwezigheid van mensen en huisdieren, geluid, geur en verlichting. In tabel 1 (voorgaande pagina) zijn de verschillende functies weergegeven.

Per functie is aangegeven of een verbeterde (+), verslechterde (-) of vergelijkbare (o) situatie ten aanzien van de EHS is te verwachten, gerelateerd aan het huidige gebruik en is een toelichting gegeven.

Functies met (extra) negatief effect op de EHS (-) kunnen niet zondermeer worden toegestaan. Indien deze functies in het bestemmingsplan worden toegestaan, is een nadere toets van effecten noodzakelijk. Functies die vergelijkbaar of beter scoren dan het huidige gebruik (o of +) kunnen wel zonder nadere toets, maar met in achtname van hieronder genoemde plusmaatregelen, in het bestemmingsplan worden toegestaan.

Copijn werkt aan een vernieuwd ontwerp voor het landgoed met beperkte (her)inrichting. In de voorliggende ontwerpschetsen (presentatie op 25 juni 2013) wordt voorgesteld om in de inrichting van het landgoed een zonering aan te brengen van een drietal thema's: spiritualiteit (met natuur), gastvrij (voor mens en natuur) en functioneel (vooral mens). Deze zonering biedt kansen voor natuur.

Plus 1: In het ontwerp, bij de materiaalkeuze, gedurende de realisatie- en gebruiksfase wordt zorgvuldig omgegaan met (straat)verlichting. Verlichting wordt zo min mogelijk toegepast. Als (straat)verlichting noodzakelijk is, wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van amberkleurige verlichting (met de minste effecten op vleermuizen en vogels), dynamische verlichting en / of speciale armaturen die uitsluitend het te verlichten oppervlak verlichten en zo min mogelijk strooilicht verspreiden naar de omgeving.

Plus 2: De in het ontwerp voorgestelde zonering wordt zowel in inrichting als ook in beheer (zie plus 4, 5 en 6) toegepast. Zodoende ontstaan in de zones Spiritualiteit en Gastvrij mogelijkheden voor een verdere ontwikkeling van natuurwaarden. Recreatie in de zone Spiritualiteit wordt beperkt en gericht op ervaring van rust en natuur. Door langs de grens van de zone Spiritualiteit en rondom het Roosevelthuis "wildscherm(en)" te plaatsen (bijvoorbeeld in de vorm van doornstruwelen of hagen) kan de rust in de zone worden geborgd, (zicht)verstoring worden voorkomen en de beleving van natuur / waarneming van dieren via 'kijkaten' worden vergroot. Inrichting en beheer worden verder uitgewerkt in het ontwerp en inrichting- en beheerplannen.

De plannen worden in verband met vereiste goedkeuring door de provincie vastgelegd in het bestemmingsplan. Waar dat niet kan dienen afspraken vastgelegd te worden in een anterieure overeenkomst met de gemeente.

Als gevolg van functieverandering en het vergroten van de opvangcapaciteit op het landgoed zal het verkeer toenemen. Dat geeft een verhoogd risico op dierlijke slachtoffers. In het hoofdstuk Flora en faunawet is beschreven welke maatregelen mogelijk zijn om verkeersslachtoffers te voorkomen of te beperken.

N.B.: Aanbevolen wordt om bij de entrees van het landgoed bebording te plaatsen met duiding van aanwezige en te ontwikkelen waarden (landschap, cultuurhistorie, recreatie en natuur) teneinde bezoekers er op attent te maken langzaam te rijden en de waarden te respecteren.

Beoogd (her)inrichting en beheer van het landgoed

Door toepassing van een meer op natuur(ontwikkeling) gericht beheer en het stopzetten van bemesting kunnen kosten worden bespaard en natuurwaarden worden verhoogd.

Plus 3: In de zones Spiritualiteit en Gastvrij wordt het gazon omgevormd naar meer soortenrijke graslanden met waarde voor insecten, vogels en kleine dieren, door eventuele bemesting te stoppen en maaibeheer (gedeeltelijk) te extensiveren (van ongeveer 26x per jaar naar 2x per jaar). In de zone Functioneel (het gazon tussen hoofdgebouw en Dribergsestraatweg) is, als gevolg van het landschappelijk ontwerp, beperkt natuurbeheer gewenst. De randen van het gazon kunnen minder intensief worden gemaaid waardoor de overgang naar bosranden vloeiender en meer natuurlijk verloopt.

Plus 4: Natuurwaarden in de zones Spiritualiteit en Gastvrij worden vergroot door gevarieerder bosbeheer en door bosrandzones en zoomvegetaties rondom de boskernen (met inheems en lokaal aanwezige soorten) te (laten) ontwikkelen.

Plus 5: De te kappen bomen (en de stobben voor zover deze verwijderd moeten worden) worden (zonder roering van de bodem) in bos, bosrand en/of zoom binnen de zones Spiritualiteit en Gastvrij verwerkt ten gunste van paddenstoelen, mossen, insecten, kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën (de waarde van dood hout in oud bos is groot). Takken worden (gedeeltelijk versnipperd) op hopen gelegd als schuilmogelijkheden voor kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën. Dat geldt ook voor later verkregen snoei- en velhout.

De plusmaatregelen 3, 4 en 5 moeten voor de vereiste goedkeuring van de provincie worden vastgelegd in (een beheerplan als onderdeel van) de anterieure overeenkomst met de gemeente.

De aanwezigheid van bijzondere soorten

Diverse algemene en minder algemene plant- en diersoorten worden verwacht op het landgoed en binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten (zie hoofdstuk 2). Effecten op populatieniveau worden, met uitzondering voor de gewone dwergvleermuis, niet verwacht: daarvoor zijn de ingrepen te gering. Voor de gewone dwergvleermuis zijn de voorschriften die voortvloeien uit de nog aan te vragen ontheffing Ffwet voldoende voor het duurzaam voortbestaan van de soort.

Op lokaal niveau (microniveau) kan verstoring en/of mortaliteit van individuele diersoorten toenemen gedurende de realisatie (bouwverkeer, verlichting, geluid, trillingen, kap van bomen, roering van de bodem) en door het (verwachte) intensiever gebruik van de gebouwen en het landgoed (verlichting, geluidhinder, toename verkeer en bezoekers). Herhaald wordt dat in het algemeen geldt dat moet worden gehandeld conform de Flora- en faunawet (zie hoofdstuk 2). Door toepassing van de algemene zorgplicht Ffwet, de adviezen uit hoofdstuk 2 en de eerder genoemde plusmaatregelen is er geen sprake van significant negatieve effecten en is de bescherming van bijzondere soorten gewaarborgd.

Conclusie plussen en minnen

Met in achtneming van de vereisten uit de Ffwet, door toepassing van de algemene zorgplicht Ffwet, de adviezen en plusmaatregelen (vooral beheermaatregelen) uit dit rapport is er geen sprake van significante effecten op de EHS en is de bescherming van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS gewaarborgd.

3.5 EXTERNE WERKING

De term externe werking wordt gehanteerd om aan te geven dat activiteiten buiten (gebieden in) de EHS toch kunnen leiden tot negatieve effecten binnen (gebieden in) de EHS. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer aanlegwerkzaamheden buiten een natuurgebied leiden tot verstoring van vogels binnen een natuurgebied. Een ander voorbeeld betreft ontwikkelingen buiten natuurgebied die leiden

tot aanpassingen van het watersysteem in de buurt van een voor verdroging gevoelig natuurgebied. Het beleid ten aanzien van externe werking en de EHS verschilt per provincie. De provincie Utrecht stelt zich op het standpunt dat externe werking getoetst dient te worden, maar dat hierbij alleen gekeken hoeft te worden naar het ontstaan van permanente effecten en effecten die onomkeerbaar zijn (mond. med. Dhr. J. de Pater). Bij dit laatste kan worden gedacht aan het verdwijnen van een kolonie broedvogels uit een EHS gebied, als gevolg van verstoring in de omgeving. Van externe werking is in dit geval geen sprake: er zijn geen (negatieve) effecten van de herontwikkeling te verwachten buiten het landgoed Hydepark.

3.6 CONCLUSIE

Op basis van de effectbeoordeling wordt geconcludeerd dat, bij toepassing van plussen en minnen, voorgenomen activiteiten geen significant effect op de EHS hebben. In onderstaande tabel 2 zijn de minnen en plussen in het kort weergegeven.

Tabel 2: Plussen en minnen

Nummer plus	Voorgenomen ontwikkelingen of werkzaamheden	Effect (min)	Plusmaatregelen
Gebieden bepalend voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS			
Geen negatief effect			
De aanwezigheid van essentiële verbindingen			
Geen negatief effect			
De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit			
1	Verlichting	Verstoring natuur (vleermuizen en vogels)	Amberkleurige dynamische verlichting, beperking verstrooiing
2	Vergroten opvangcapaciteit bezoekers	Verstoring / verlies natuurwaarden	Zonering op landgoed toepassen
3	Herontwikkeling landgoed	Verstoring en verlies natuurwaarden	Vergroten natuurlijke processen en soortenrijkdom door beheer gazon extensiveren
4	Herontwikkeling landgoed	Verstoring en verlies natuurwaarden	Vergroten natuurlijke processen en soortenrijkdom door ontwikkelen bosranden en zoomvegetaties
5	Herontwikkeling landgoed	Verstoring en verlies natuurwaarden	Hergebruik gevelde bomen en takken op landgoed
De aanwezigheid van bijzondere soorten			
Bij naleven Ffwet geen negatief effect			

Aanvullend zijn, ter voorkoming of beperking van effecten gedurende werkzaamheden, adviezen (tabel 3) verstrekt. Op basis van de beoordeling en met in achtneming van plusmaatregelen en adviezen verwachten we dat de provincie de geplande ontwikkeling zal toestaan.

Tabel 3: Aanvullende adviezen

Voorgenomen ontwikkeling of werkzaamheden	Effect	Advies
Bouwwerkzaamheden	Beschadiging bomen	Boombeschermende maatregelen
Vellen bomen	Verlies van nesten en verblijfsplaatsen	Werken volgens Ffwet: voorafgaand onderzoek per te vellen boom
Roeren van de bodem	Beschadiging oud bodemprofiel	Rijplaten, beperkt uitgraven cunet of bouwput
Vellen en verplaatsen bomen	Beschadiging oud bodemprofiel	Zorgvuldig kappen en verplaatsen van bomen
Opslag van materialen en materieel	doden dieren	Afschermen opslagplaats

3.7 OVERIGE GROENE VISIES EN NOTA'S

Naast de begrenzing als EHS is het landgoed ook opgenomen in diverse andere nota's, begrenzingen of beschermingsgebieden. In deze paragraaf volgt een selectie van relevante nota's of beleid met een mogelijke relatie tot ecologie, waarbij aangegeven wordt of het in dit geval van toepassing is.

Stiltegebied

Het Hydepark maakt geen onderdeel uit van gebieden die zijn begrensd als stiltegebied. Het meest nabij gelegen stiltegebied ligt aan de zuidkant van de Driebergseweg (N225) op circa 1.000 meter afstand.

Structuurvisie 2030 Groen dus Vitaal

In de gemeentelijke structuurvisie valt het Hydepark binnen de zones 2.9 en 2.10. Voor beide zones geldt dat de landschappelijke en ecologische kwaliteit gewaarborgd moet worden. Voor zone 2.9 (de westzijde van het Hydepark) heeft een meer groen accent, terwijl in zone 2.10 ook ontwikkelingen met een rood accent mogelijk zijn. Wel geldt dat ook dan de ecologische waarden behouden of versterkt dienen te worden. Onder ecologische waarden vallen ook oude bomen. (bron: Structuurvisie 2030 Groen dus Vitaal, 2010)

De gewenste ontwikkeling lijkt te passen binnen de voorwaarden van de structuurvisie, aangezien de ecologische waarden niet tot nauwelijks aangetast worden. Eventueel aantasting zal vanuit het EHS-beleid al gecompenseerd moeten worden, wat aansluit bij het gewenste behoud van ecologische waarden.

Grondwaterbeschermingsgebied

De activiteiten vinden niet plaats in grondwaterbeschermingsgebied. Wel ligt de meest oostelijke punt van het Hydepark (naast de Broekweg) in grondwaterbeschermingsgebied. De grondwaterbeschermingsgebieden liggen als een schil rond de waterwingebieden. De buitengrens van de grondwaterbeschermingsgebieden is de lijn, van waar het grondwater 25 jaar nodig heeft om de winputten te bereiken (de 25-jaars zone). Vanwege de hydrologische kwetsbaarheid is een aantal activiteiten gereguleerd in de Provinciale Milieu Verordening. Omdat dit geen relatie heeft met de ecologische waarde of kwaliteit van het gebied, wordt hier niet verder op ingegaan.

(Sub)TOP-gebieden

Veel natuurgebieden, waaronder een aantal Natura 2000-gebieden, lijden op dit moment veel schade door (grond)watertekorten of door wateraanvoer van onvoldoende kwaliteit. Het gaat met name om grondwaterafhankelijke natuur langs de flanken van de heuvelrug, in de Gelderse Vallei en in het veenweidegebied.

Hydepark ligt niet binnen de invloedssfeer van een TOP-gebied. Het zuidelijk deel van Hydepark, inclusief het Hoofdgebouw en P2, ligt wel binnen de invloedssfeer van een SubTOP-gebied (figuur 3). Bij ruimtelijke plannen is het voor de afweging van belang dat de waterhuishoudkundige situatie niet verslechtert. Op basis van de voorgenomen ontwikkeling kan worden uitgesloten dat ingrepen in de waterhuishouding worden verricht en dat negatieve effecten op waterafhankelijke natuur zullen ontstaan. Van structurele invloed op de waterhuishouding en de daarvan afhankelijke vegetatie is geen sprake. Het ontwerp bestemmingsplan bevat dan ook geen bestemmingen en regels die de waterhuishoudkundige situatie negatief beïnvloeden. Derhalve wordt daar in de toelichting bij het bestemmingsplan niet verder op ingegaan.

Figuur 3: Invloedssfeer SubTOP-gebieden (groen gearceerd)

4

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P, P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Drukkerij Ando, Den Haag.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Internet

Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland).

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, hollen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op de betreffende activiteit. De

initiatiefnemer moet tevens aantonen dat precies wordt gewerkt zoals in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt de initiatiefnemer alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat alleen ontheffing kan worden verkregen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn³ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

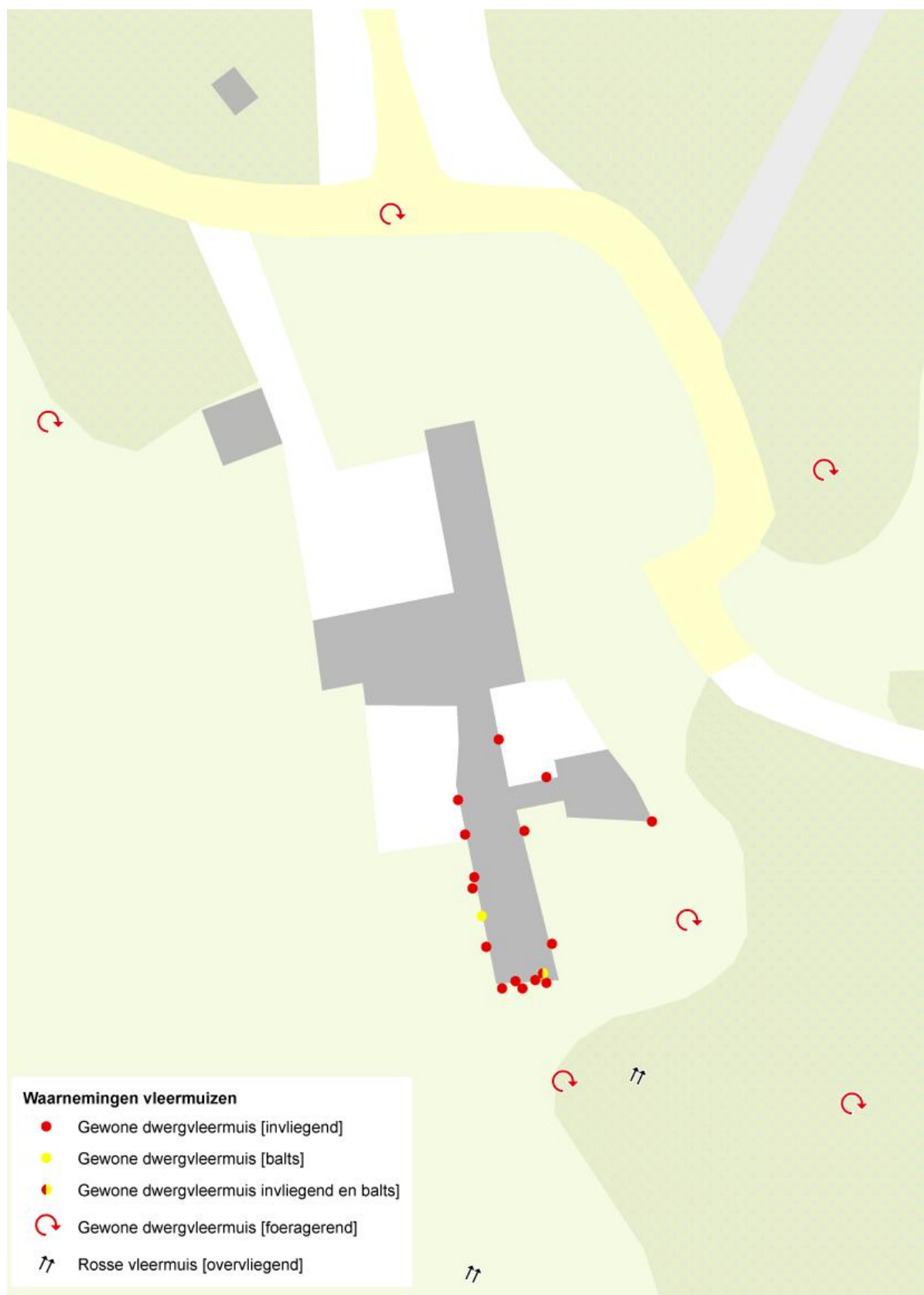
Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd⁴. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

In voorgaand samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

³ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

⁴ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Vleermuizenonderzoek

Bijlage 3: Functies binnen bestemming ‘Maatschappelijk’

Volgens de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (<http://bit.ly/rZLMjd>) kent de bestemming ‘Maatschappelijk’ de volgende (hoofd)functies:

- asielzoekerscentrum
- begraafplaats
- bibliotheek
- crematorium
- dierenasiel
- dierenpension
- drugsopvang
- gezondheidszorg
- jeugdopvang
- justitiële inrichting
- naschoolse opvang
- onderwijs
- openbare dienstverlening
- praktijkruimte
- religie
- uitvaartcentrum
- verenigingsleven
- welzijnsinstelling
- zorgboerderij
- zorginstelling